

"Cal deixar el monument franquista, però marcar-lo com a culpable"

ENTREVISTA Carles Guerra

Director de la Fundació Antoni Tàpies

L'artista, crític i comissari independent Carles Guerra (Amposta, 1965) és una de les figures destacades del país en el món de l'art. Fa mig any es va imposar a 19 candidats per dirigir la barcelonina Fundació Tàpies i en els darrers dies s'han inaugurat dos exposicions que ha comissariat: una, a la mateixa Tàpies i l'altra, a l'Institut Valencià d'Art Modern. Hem aprofitat el seu moment d'actualitat per intentar conèixer millor la seua figura i el seu pensament.

BARCELONA Dani Cutiérrez

Pregunta: Què és la Fundació Tàpies?

Resposta: És un espai al bell mig de Barcelona que va obrir el 1990 per exposar i conservar el llegat d'Antoni Tàpies, però també per iniciar un programa d'art contemporani. Tàpies genera la seua trajectòria des de les acaballes de la Guerra Civil espanyola fins a l'any 2012, quan mor i esdevé exemple d'un període històric clau a Catalunya, l'Estat espanyol i l'Europa de la postguerra.

P: Quina influència té l'origen ebrenc per a algú que es dedica al món de l'art?

R: La primera exposició que vaig veure a la meua vida –tenia setze anys– va ser la retrospectiva de Picasso al Museu Picasso en un viatge de l'institut i aquesta és una experiència excessivament tardana per a qualsevol persona que treballa en el món de l'art. Per tant, tota la meua expe-

riència es va produir a través de llibres, lectures, reproduccions, imagnacions i a través d'aquells agents locals, pintors com el senyor Máximo Ortí, que era un extraordinari aquarel·lista, o escultors com Soriano Montagut o altres pintors com Emili Bonet. Eren ells els artistes que jo podia conèixer.

P: I com veu el territori en l'actualitat?

R: És un espai sovint marginat del que és la distribució econòmica i la redistribució social. Són unes terres sovint considerades com un recurs natural que alimenta la resta del país, d'energia i de recursos humans, i això és una cosa que des del camp de la cultura podem intentar comentar o corregir. No obstant, en l'actualitat, les Terres de l'Ebre han guanyat un protagonisme i comencen a haver-hi centres, iniciatives i joves artistes que decideixen quedar-se allà amb molt bon encert i dedicar-se a fer el que diem una producció des d'una



perspectiva local, però que té una ambició per circular per altres llocs. Festivals com Eufònic, que s'acaben exportant fora, o un centre d'art com Lo Pati demostren que hi ha una activitat amb una dignitat extraordinària i amb uns problemes molt particulars que la fan interessant.

P: Què recomanaria per millorar la situació cultural a l'Ebre?

R: Penso que falta una aposta molt més decidida per la producció cultural, les polítiques culturals a les Terres de l'Ebre, perquè es demostra que amb poca inversió hi ha molta gent jove disposada a quedar-s'hi a treballar i a donar a conèixer el paisatge humà d'allà, les circumstàncies d'allà. La cultura s'ha convertit en un aparador de la societat, en un aparador im-

prescindible. No hi ha societat metropolitana o més o menys rural que pugui prescindir dels aparadors i les institucions culturals com a llocs on es reflecteix la seua composició històrica, simbòlica i social.

P: I com es porta a la pràctica?

R: Penso que s'ha de fer una aposta decidida per aquest tipus de centres, que no són suficients. Són espais tan genuïns que atrauen l'interès de creadors internacionals i això és quelcom que s'ha de potenciar, connectar allò local amb allò global. A hores d'ara les distàncies entre els centres metropolitans i aquests espais rurals o allunyats de les ciutats no són de tipus físic, no són distàncies en quilòmetres, sinó distàncies en recursos, en possibilitats per fer transcendir les preocu-

pacions locals o els interessos molt particulars d'una institució de les Terres de l'Ebre.

P: Cap on anem en el món de la cultura? En què ens hem de fixar?

R: La cultura ja no és allò que acompanya la resta de la societat, és el lloc en el qual s'experimenten noves economies, noves formes d'intercanvi social, noves experiències i, per tant, constitueix l'avantguarda d'una economia neoliberal que cada vegada necessita més l'emoció, l'experiència. El que hem de fer és analitzar la cultura, veure com efectivament és font d'inspiració per a les noves economies, però, a la vegada, aprendre a ser crítics amb aquests cicles i aquestes apropiacions de coses que en principi no pertanyien a l'intercanvi mercantil. Per tant, crec que la cultura ja no és marginal; és essencial a tot model productiu d'una societat.

P: Però amb el 21% cultural es complica l'accés.

R: Un IVA tan elevat és absolutament inexplicable. Si diem que la cultura forma part de la productivitat social, castigar-la amb aquest IVA és una mesura absolutament feixista. És castigar una de les dinàmiques més fascinants de les nostres societats contemporànies, on, a través d'experiències culturals, ens comuniquem i generem moments de consens, d'opinió, de passió i de participació política.

P: Parlant de feixisme, què opina del monument franquista de Tortosa?

R: Penso que aquests monuments sempre porten a debats molt polaritzats, des d'aquells que pensen que allò legítim és eliminar-los fins a aquells que pensen que cal deixar-los perquè, possiblement, hi tenen alguna afinitat ideològica. La meua opinió és que, efectivament, cal deixar-los, però no perquè combregue amb allò que representen, sinó perquè representen l'oportunitat de fer una pedagogia històrica amb les generacions de futur. Deixar-los, però marcar-los com a culpables. ■